

Arbejdet med grøn omstilling lokalt

Et eksempel fra Bispebjerg-Brønshøj provsti

Margrethe Winther-Nielsen, phd i miljøvidenskab (marg.wn@gmail.com)

Provstiudvalgsmedlem i Bispebjerg-Brønshøj & menighedsrådsformand i Emdrup

Landsforeningen af Menighedsråds bestyrelse & styregruppe for FGO

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

Bispebjerg-Brønshøj provsti - overblik

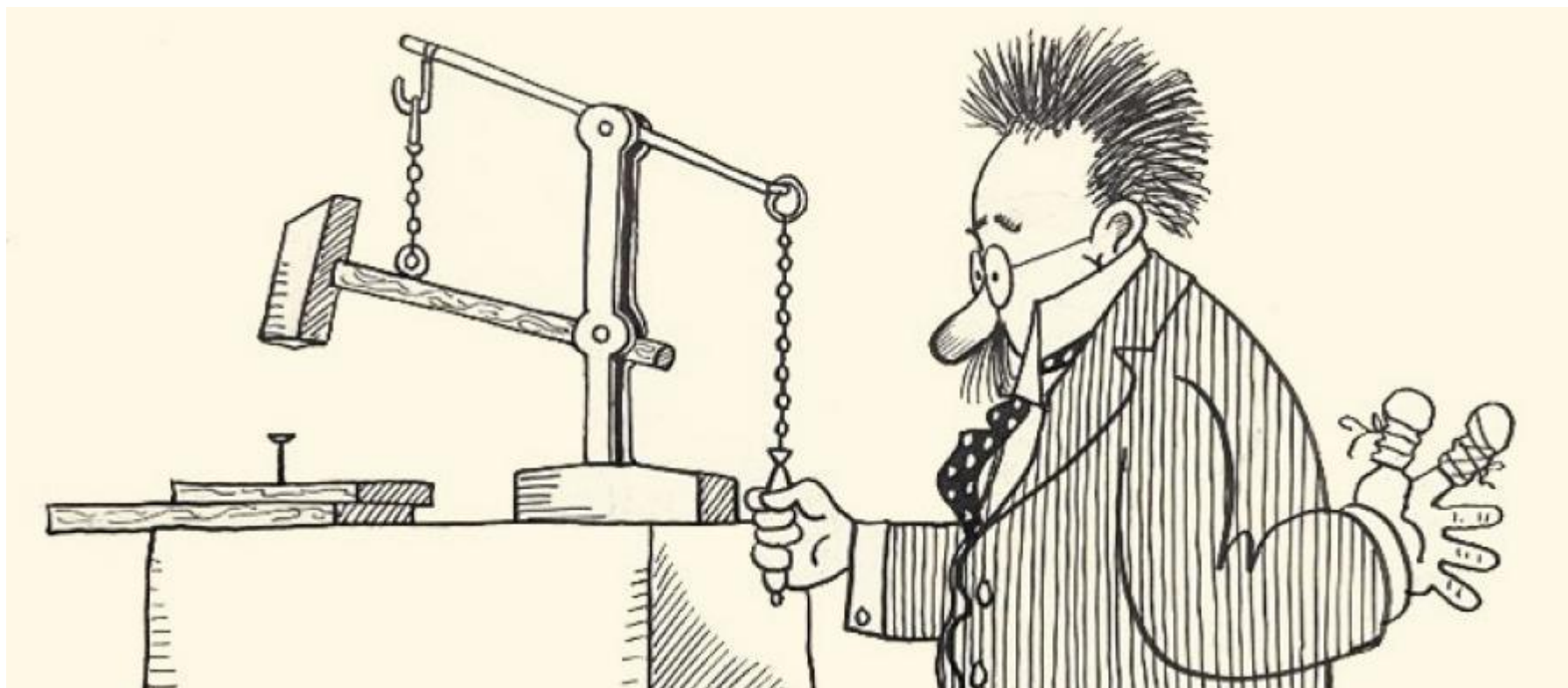
- 41.481 medlemmer og 94.058 indbyggere
- 10 sogne
- Bygninger:
  - 10 kirker heraf 1 middelalderkirke fra 1180'erne
  - 1 sognegård
  - 16 præsteboliger
- Budget 2023: ca. 50 mio. kr.

Hvordan arbejde
med grøn strategi
og handleplaner?

Vi behøver ikke at opfinde tingene selv

En STORM P-opfindelse

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

Tog udgangspunkt i den eksisterende viden

- Viden om, hvor ”skoen trykker” fra kortlægninger i:
  - Favrskov provsti
  - Bogense provsti
  - Københavns Stift
- Inspirationskataloger med forslag og anbefalinger

Strategi og handleplaner

I strategien har vi set på den overordnede plan for provstiet

Hvor vil vi hen?

Hvad vil vi opnå?

Hvilke mål?

I handleplanen er vi på det taktiske niveau

Hvor er vi lige nu?

Hvad skal vi gøre for at opfylde strategien?

Hvordan når vi de strategiske mål?

Strategiarbejdet i Bispebjerg-Brønshøj

Marts 2022: Udvalg til formulering af strategi

April 2022: Udkast til præsentation på budgetsamråd i PU

- Forslag om at der ikke laves en pulje, men at menighedsrådene selv står for allokering af midler i 2023.
- Det skal fremgå af budgetter og regnskaber, hvilke planer for grønne tiltag der er i sognet
- MR skal fortælle, hvad de allerede har af grønne tiltag.

Maj 2022: Budgetsamråd – Mål: handleplan udarbejdet af MR i 2023

Aug. 2022: PU behandler udkast til strategi

Sep. 2022: PUs strategi udsendt til MR med skabelon til handleplan

Provstiets strategi for grøn omstilling

Bispebjerg-Brønshøj Provstis strategi for grøn omstilling tager afsæt i den landsdækkende klimaindsat i folkekirken, som i perioden 2022 - 2025 foregår inden for rammerne af programmet for Folkekirkenes Grønne Omstilling

Samtidig arbejder provstiet i overensstemmelse med Københavns Stifts klimapolitik, der har som formål at reducere kirkernes CO₂-udledning mest muligt.

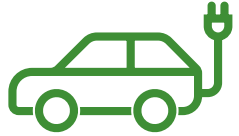

Energiforbrug

Bispebjerg-Brønshøj Provstis kirker og arbejdspladser er tilsammen en stor forbruger af energi og vil derfor arbejde med ressourceoptimering.

Mål:

1. Sætte konkrete mål for reduktion af elforbrug i kirker og øvrige bygninger inden juli 2024
- 2.
- 3.
4. Udskifte til energioptimerede varmesystemer.
5. Reducere det opvarmede areal.
6. Afsøge muligheden for at etablere solceller ifbm. nybygning og renovering.
7. Udskifte så vidt muligt til 100% LED belysning.

Indkøb og transport

Bispebjerg-Brønshøj Provstis provstiudvalg og menighedsråd bruger mange midler på indkøb i det daglige samt ved bygningsvedligehold og anlægsarbejder. Desuden bruger alle transport til og fra kirke/

Renovering og nybyggeri: Implementere grønne indkøbskrav

Mål:

1.

- Krav til leverandører om CO2-regnskab
- Prioriterer cirkulære løsninger

løsninger med anvendelse af genbrugelige materialer. Provstiudvalget vil prioritere ansøgninger om bevilling til anlæg og fra 5%-midler, som opfylder disse krav.

2.

Drift og vedligehold: Ved indkøb af forbrugsvarer, herunder rengøringsmidler, stille krav til leverandører om CO2-regnskab, samt efterspørge varer med **anerkendt miljømærkning.**

3.

Transport: Opfordre ansatte og frivillige til at elektrificere vognpark, alternativt reducere transport med CO2-tunge transportmidler.

Handleplaner fra MR januar 2023

Nr.	Klimatiltag	II Har gjort eller er allerede i gang ...	III Kunne forslaget være aktuelt for jer? Ja/nej	IV Hvor kan forslaget være aktuelt for jer?	V Hvordan vurderer I jeres muligheder for at følge forslaget? (sæt kryds)					VI Hvad kræver det, hvis I skal følge forslaget?	VII Hvad vil I anslå, det koster at følge forslaget?	VIII Hvilke forslag - kan I umiddelbart gå i gang med? SKRIV A - må I vente med? SKRIV B - er foreløbigt urealistiske. SKRIV C
					1	2	3	4	5			
1.	Energigennemgang af alle bygninger	Nej	Ja	I kirken, og de tre embedsboliger.								
2.	Udpege og efteruddanne 'grøn' tovholder	Nej	Ja	I kirken								
Jorderne:												
3.	Øge arealer med beplantning, der fremmer biodiversitet	Nej	Ja	Ved at vi går i dia områdefornyelse plantet mere grøn plænen ved sider								
4.	Erstatte spagnum med egen kompost	Nej	Ja	Vi kan erstatte jo bisættelser med spagnum.								
Energiforbrug:												
5.	Udskiftning til LED belysning	Ja	nej	Det har vi allerede gjort								
6.	Optimere elforbrug i	Ja	Ja	Vi kan undersøge om vi kan			X			At vi får undersøgt	Burde ikke	R

Udpege og efteruddanne 'grøn' tovholder" i kirken:

- Det skal vi have set på (3)
- At vi formodentlig skal have uddannet en kirketjener
- Bekoste et kursus
- Kan umiddelbart gå i gang/må vente (A/B)

Grøn omstilling på dagsordenen til hvert PU-møde

Jorderne ● Energiforbrug ● Affald ● Indkøb og transport ● Mening

Tak for
opmærksomheden!

marg.wn@gmail.com

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING